

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՈՒՍ Գիտակրթական կենտրոն ՀԿ

Ավարտական

Հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Բանավոր հարցման տեսակները մաթեմատիկայի
դասաժամերին

Կատարող՝ Ալվարդ Կարապետյան Հրանտի

Ղեկավար՝ Սիրվարդ Թամազյան

Բովանդակություն

Ներածություն ————— 3

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ: Բանավոր հարցման տեսակները մաթեմատիկայի
դասաժամերին — 4

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ. ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Եզրակացություն ————— 19

Օգտագործված գրականության ցանկ ————— 20

Ներածություն

Ուսումնական գործընթացի կարևոր մաս է համարվում սովորողների գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների ստուգումն ու գնահատումը:

Մաթեմատիկայից ուսումնառության արդյունքները միավորային գնահատմամբ պարզելու համար ստուգումներ են կատարում հետևյալ տեսակներից. բանավոր հարցում, գործնական աշխատանք, թեմատիկ գրավոր աշխատանք, ամփոփիչ գրավոր աշխատանք: Որպես բանավոր հարցում կարելի է օգտագործել կարճ ժամանակով տրվող թեմատիկ գրավոր աշխատանքներ. ինչպես նաև տնային առաջադրանքներ:

Բանավոր հարցումը կարևոր փուլերից մեկն է դասի ժամանակ: Սա մեծ նշանակություն ունի թե՛ ուսուցչի, թե՛ սովորողների համար:

Բանավոր հարցման ժամանակ սովորողը բանավոր խոսքով ներկայացնում է յուրացված ուսումնական նյութը՝ դրսևորելով ձեռք բերած գիտելիքները, կարողություններն ու հմտությունները:

Բանավոր հարցման հիմնական առավելությունն այն է, որ դրանով ստուգվում են սովորողի ոչ միայն մտապահման ու վերարտադրման ընդունակությունները, այլ նաև նյութի գտակցված ընկալման մակարդակը:

Հետազոտության նպատակն է.

Ցույց տալ, որ բանավոր հարցումը ուսուցչի կողմից սովորողի առաջընթացը խթանելու նպատակով, սովորողի առաջադիմությունը բացահայտելու ու թերությունների վերացմանը նպաստող գործընթաց է: Բանավոր հարցումը միջոց է սովորողի ուսումնական գործունեությունը գննելու և բարելավելու համար:

Հետազոտության խնդիրն է.

Բերել փաստարկներ ինտեգրված ուսումնական ծրագրի ներդրման կարևորության օգտին և ներկայացնել ինտեգրված թեմատիկ միավորների օրինակներ, լուսաբանել դրանց իրականացմանը վերաբերող մեթոդական հարցերը:

Հետազոտության մեթոդը.

Գործառվում են գիտական ճանաչողության մեթոդները բարձրացված խնդիրների լուծման համար, ինչպիսիք են համեմատությունը, համակարգումը, ինչպես նաև լուսաբանումը օրինակների միջոցով

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ :Բանավոր հարցման տեսակները մաթեմատիկայի դասաժամերին

Բանավոր հարցումը հետապնդում է մի քանի նպատակ՝

- նպաստում է սովորողների մտածողության, դիտողականության, արագ և ճիշտ կողմնորոշվելուն, ուշադրության զարգացման, նաև մարզում է հիշողությունը
- օգնում է յուրացնել տեսական հարցեր
- զարգացնում է բանավոր խոսքը, հղկում է մաթեմատիկական լեզուն
- հնարավորություն է տալիս սովորողին արտահայտվելու, ճշտելու իր իմացածը՝ հետագայում այն գրավոր աշխատանքում կամ առօրյա կյանքում կիրառելու համար
- ձևավորում է լսելու կարողություն

Սովորողների ձեռքբերումները պարզաբանվում են բանավոր հարցման միջոցով՝

- մաթեմատիկական խոսքը
- լեզվամտածողությունը
- մաթեմատիկական գիտելիքների յուրացումը
- վերարտադրման կարողությունները
- կռահունակությունը
- տրամաբանությունը
- ստեղծագործական կարողությունները

Բանավոր հարցման միջոցով ուսուցիչը ստուգում է, թե սովորողները ինչպես են յուրացրել նյութը, ինչպիսի կարողություններ ու հմտություններ ունեն:

Բանավոր հարցումը կարելի է անցկացնել դասի տարբեր փուլերում: Բանավոր հարցման ժամանակ դասարանում պետք է ստեղծել բարենպաստ միջավայր:

Բանավոր հարցումը իրականացվում է մաթեմատիկայի դասաժամին հետևյալ ձևերով.

1. բանավոր հաշվի միջոց
2. աշակերտներին ուղղված հարցեր
3. քարտային առաջադրանքների միջոց
4. առանձին աշակերտների բանավոր հարցում
5. տնային աշխատանքի ստուգման միջոց
6. խմբային և համագործակցային աշխատանք
7. խաղային տեխնոլոգիաների կիրառում

1. Բավոր հարցում՝ բանավոր հաշվի միջոցով

Բանավոր հարցման մեջ ընդգրկված առաջադրանքները պետք է համապատասխանեն թեմային, դասի նպատակին և նպաստեն նաև անցած նյութի կրկնությանը: Տարրական և միջին դասարաններում մաթեմատիկայի դասաժամերից 5-7 րոպե հատկացվում է բանավոր հաշվումներին: Նյութը վերցվում է դասագրքից, լրացուցիչ ուսումնասովանողական ձեռնարկներից:

Նախատեսված օրինակների քանակը չպետք է ձանձրացնի սովորողներին, հոգնեցնի նրանց և գերազանցի դրան հատկացված ժամանակը:

Առաջադրանքները պետք է առաջադրվեն պարզից դեպի բարդը սկզբունքով: Բանավոր հաշվի առաջադրանքներում պետք է ընդգրկվեն խնդիրներ՝ ոչ մեծ թվային տվյալներով, որպեսզի սովորողը կարողանա լուծել խնդիրներ՝ կատարելով բանավոր հաշվումներ: Կարող են լինել նաև օրինաչափություններ, ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքներ:

Ամբողջ դասարանին առաջադրանքները տրվում են այնպես, որ աշակերտները դրանք մտապահեն տեսողական հիշողությամբ (գրատախտակին են գրվում առաջադրանքները կամ ներկայացնում պաստառներով, աղյուսակով), լսողական, կամ էլ ն՛ տեսողական, ն՛ լսողական:

Աշակերտները առաջադրված հարցերին պատասխանում են բանավոր, կամ պատասխանները ցույց են տալիս ձեռքի տակ եղած թվաքարտերով, որը հնարավորություն է տալիս սովորողներին աշխատանքի մեջ ներգրավելուն:

Ուսուցիչը անմիջապես տեսնում է, թե յուրաքանչյուրն ինչպես է կատարել առաջադրանքը:

Եթե թույլ է տվել սխալներ, ապա նրան հնարավորություն է տրվում հաշվումները կատարել բարձրաձայն:

2.Բանավոր հարցում՝ սովորողներին ուղղված հարցերի միջոցով

Հարցերը մեծ նշանակություն ունեն սովորողի ուսուցումը խթանելու և նրա յուրացման մակարդակը գնահատելու համար:Աշակերտին ուղղված հարցերը օգնում են ուսուցչին սովորողների մտքին ուղղություն տալու, բացահայտելու նրանց կողմից նյութի յուրացման խորությունն ու կայունությունը:

Ուսուցիչը հարցադրումների միջոցով պարզում է սովորողների հաջողությունները, նրանց մտավոր գործունեության ակտիվությունը:Գրագետ կազմված հարցերը մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում ուսուցանվող նյութի նկատմամբ: Ուսուցիչը հարցադրումների միջոցով կարող է ստուգել ոչ միայն սովորողի գիտելիքները, կարողությունները և գնահատել, այլ կարող է պարզել, թե ո՞ր հարցում է նա դժվարանում և դրա շնորհիվ կկարողանա քայլեր ձեռնարկել թերությունները շտկելու համար:

Հարցադրումները պետք է լինեն հստակ ձևակերպված՝ ակնկալելով ամփոփ, հակիրճ պատասխաններ:Հարցերը պետք է լինեն բազմազան՝ վերարտադրողականից մինչև ստեղծագործական բնույթի:

Պետք է հաճախ առաջադրել այնպիսի հարցեր, որոնք պահանջում են բացատրություններ. համեմատի՛ր այս երկու թվերը, խնդիրների լուծումները, նշի՛ր

տրված արտահայտություններում գործողությունների կատարման կարգը և կատարի՛ր հետևություն: Կարելի է նաև առաջդրել ոչ ստանդարտ բնույթի հարցեր:

Ցանկացած հարցադրում պահանջում է պատասխան և ունի տարբեր նպատակներ:

Օրինակ՝ հարցադրումը կարող է լինել հիշողությունը ակտիվացնող- ե՞րբ, ի՞նչ, քանի՞:

Մածողությունը ակտիվացնող- ինչպե՞ս, ինչու՞

Պատճառահետևանքային կապերը բացահայտող- ինչու՞

Ռազմավարակն- ինչպե՞ս:

Կարելի է նաև տալ պարզ և միևնույն ժամանակ բարդ հարցեր: Այն պետք է տրվի պարզից բարդ սկզբունքով:

Պարզ հարցերը տրվում են սովորողներին ամբողջ դասարանը ընդգրկելու նպատակով, ակտիվացնելու ճիշտ պատասխան ստանալու նպատակով:

- Օրինակ 1.
1. Որքանո՞վ է 25 և 35 թվերի գումարը մեծ 25-ից:
 2. Երկու թվերի գումարը 35-ով մեծ է երկրորդ թվից: Կռահիր առաջին թիվը:
 3. Զույգ երկնիշ թիվ է, տասնավորը 3 է, և բազմապատիկ է 4-ին:
 4. Կարո՞ղ են արդյոք երկու ոչ հավասար պատկերներ ունենալ հավասար մակերես:

Պարզ հարցերը աստիճանաբար պետք է բարդացնել: Միայն ի տարբերություն պարզ հարցերի, բարդ հարցերը տրամաբանել և հիմնավորումներ են պահանջում:

Օրինակ 2.

1. Որքա՞ն է որևէ բնական թվի հաջորդ և նախորդ թվերի տարբերությունը

2. Որքա՞ն է բոլոր հնգանիշ թվերի քանակը

3. Քանի՞ տասնյակ է մեկ հարյուրակը

4. Չորս հաջորդական կենտ թվերի գումարը 192 է: Որո՞նք են այդ թվերը:

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ. ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Մաթեմատիկայում շեշտը պետք է դնել մաթեմատիկական մտածողության զարգացման վրա:

Հարցերը պետք է լինեն այնպիսին, որ սովորողներին մղեն վերլուծելու, հիմնավորելու: Ուսուցիչը հարցերը պետք է առաջադրի այնպես, որ սովորողները դրանց պատասխանելու համար փնտրեն և գտնեն լուծման տարբեր ճանապարհներ:

Եթե հարցերը խելացի ձևակերպումներ չունեն ապա առաջադրանքի կատարումը վերածում են մեխանիկական աշխատանքի:

Բանավոր հարցման կազմակերպման ժամանակ շատ կարևոր է նաև սովորողների կողմից արված **հարցադրումները**: Հարցադրումները մշակում են հարց ձևակերպելու կարողություն և նպաստում են հաղորդակցական կարողությունների զարգացմանը:

Դասի ժամանակ սովորողները կարող են հարց ուղղել իրենց ընկերներին և նոր ուսումնասիրած նյութի, և անցած նյութի վերաբերյալ: Մեկը մյուսին ուղղված հարցերը ցույց են տալիս, թե սովորողները հատկապես ինչն են կարևորում, ինչի մասին են մտածում, ինչպես են դատում:

Հարցերը առաջադրելիս սովորողները դառնում են նախաձեռնող, կարողանում են ճիշտ մոտենալ խնդրի լուծմանը, նոր իրադրության մեջ ավելի արագ կողմնորոշվել:

Սովորողների կողմից հարցերի առաջադրման հաջողությունը մեծ մասամբ պայմանավորված է նրանց գիտելիքների, ունակությունների ու հմտությունների մակարդակով, բառապաշարով, գիտելիքները նոր պայմաններում գործադրելու կարողություններով և ինքնուրույնությամբ:

Սովորողների մեջ ավելի դանդաղ են ձևավորվում հարց ձևակերպելու կարողությունները, ուստի ուսուցիչը մեծ ուշադրություն պետք է դարձնի դրան, ողղի և շտկի նկատած թերությունները, սովորեցնի ճիշտ և հստակ ձևակերպել հարցը:

Փորձը ցույց է տվել, որ հարցերի օգտագործումը արդյունավետ եղանակ է սովորողներին ակտիվացնելու, անհատական մոտեցում ցուցաբերելու և նրանց գիտելիքները և կարողությունները գնահատելու համար:

Կարելի է սովորողներին հանձնարարել խաչքառ կամ թեստ կազմել, որից հետո այդ թեստերը կամ խաչքառերը փոխադարձաբար կարող են լուծել, որից հետո կատարում են խաչքառերի փոխանակում և կներկայացնեն: Խաչքառերի ինքնուրույն կազմումը սովորողների մոտ կառաջացնի հետաքրքրություն նման տիպի առաջադրանքները ավելի հաճախակի կատարելու: Հատկապես 1-4-րդ դասարանների ծրագրային նյութի շրջանակներում խաչքառեր կռահունակություն պահանջող խնդիրների առկայությունը զարգացնում է սովորողների տրամաբանական մտածողությունը, սեր առաջացնելով մաթեմատիկայի նկատմամբ և նպաստում է զարգացնող ուսուցմանը:

Խաչքառ 1.

24	-		=	3
+		:		*
	+	7	=	
=		=		=
27	+	3	=	

Խաչքառ 2.

3	+	5	=	
+				-
1	-		=	
=		=		=
	+		=	8

Խաչքառ 3.

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է	Ը	Թ
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ժ	Ի	Լ	Խ	Ծ	Կ	Հ	Ձ	Ղ
10	20	30	40	50	60	70	80	90

Ճ	Մ	Յ	Ն	Շ	Ո	Չ	Պ	Ջ
100	200	300	400	500	600	700	800	900
Ռ	Ս	Վ	Տ	Ր	Ց	ՈՒ	Փ	Ք
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000

Օգտվելով աղյուսակից լուծեք խաչքառը:

Հորիզոնական

- Գտի՛ր 35 և 2 թվերի ամենափոքր ընդհանուր բազմապատիկը :
 $35 \cdot 2 = 70 - \text{Հ}$
- Գտի՛ր 8 և 7 թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը:
 $1 - \text{Ա}$
- Գտի՛ր 25-ի $\frac{1}{5}$ մասի և ամենափոքր քառանիշ թվի արտադրյալը:
 $25 : 5 = 5$
 $5 \cdot 1 = 5$
 $5 \cdot 1000 = 5000 - \text{Բ}$
- Գտի՛ր 24000 և 600 թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը:

Թեստ 1

1. Ընտրի՛ր ժամանակի միավորը:

- ա. կիլոգրամ բ. մետր գ. վարկյան

2. Ընտրի՛ր ժամանակի այն միավորների շարքը, որոնք դասավորված են աճման կարգով:

ա. ժամ, րոպե, վարկյան

բ. վարկյան, րոպե, ժամ

գ. րոպե, ժամ, վարկյան

3. Քանի՞ ժամ կա 540 րոպեում:

ա. 54 ժամ

բ. 6 ժամ

գ. 9 ժամ

4. Քանի՞ վարկյան կա 8 րոպեում:

ա. 80վ

բ. 4800վ

գ. 480վ

5. 15 րոպեն քանիստ՞վ է մեծ 15 վարկյանից:

ա. 135վ

բ. 885վ

գ. 1485վ

6. 4 վարկյանը քանի՞ անգամ է փոքր 2 բուպեից:

ա. 30 անգամ

բ. 50 անգամ

գ. 5 անգամ

3. Բանավոր հարցում՝ քարտային աշխատանքի միջոցով

Բանավոր հարցում կարելի է կազմակերպել քարտային աշխատանքի միջոցով: Ուսուցիչը սովորողներին տալիս է քարտեր այն ժամանակ, երբ ցանկանում է գնահատել կամ գնահատականը հստակեցնել, բարելավել:

Քարտային աշխատանքի հիմնական նպատակն է ստուգել տվյալ թեմայից աշակերտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների մակարդակը:

Քարտերում տրված առաջադրանքները պետք է լինեն այնպես, որ նույնիսկ երեք-չորս առաջադրանքի կատարման միջոցով ուսուցիչը հնարավորություն ունենա պարզելու աշակերտի կողմից նախատեսված նյութի յուրացման աստիճանը:

Քարտային աշխատանք 1

Լրացրո՛ւ աղյուսակը

a	72		69	279	48	
b	9	12		9		15
a:b		8	3		12	5

Քարտային աշխատանք 2

Հաշվի՛ր արժեքը

$$a: (64 \cdot 25 + 1576) + 7041$$

$$\text{Եթե՝ } a = 888$$

$$50 \cdot (a - b),$$

$$\text{Եթե՝ } a = 324, b = 124$$

$$(a + b) \cdot 80,$$

$$\text{Եթե՝ } a = 324, b = 126$$

Քարտային աշխատանք 3

Լրացրո՛ւ այնպես, որ ստանաս մոզական աղյուսակ:

		105
93	104	
103		

	155	190
	183	
	211	

4. Բանավոր հարցում՝ սովորողների անհատական հարցման միջոցով

Դասի ընթացքում ուսուցիչը անհատական բանավոր հարցման միջոցով պարբերաբար ստուգում է աշակերտների գիտելիքները, հմտություններն ու կարողությունները և գնահատում, որը նրան հնարավորություն է տալիս պարզելու, թե աշակերտները ինչպես են յուրա-ցըրել նյութը, ինչպիսի դժվարություններ ունեն: Ապա քայլեր է մշակում տեղ գտած թերութ-յունները վերացնելու համար:

Ուսուցիչը նաև պարզում է, թե ինքն ինչ հաջողությամբ է աշխատել, որքանով են ճիշտ այն մեթոդական հնարները, որոնք նա կիրառում է:

Ելնելով ստուգման արդյունքներից՝ ուսուցիչը կարող է անհրաժեշտ փոփոխություն մտցնել իր աշխատանքում:

5. Բանավոր հարցում՝ տնային աշխատանքի ստուգման միջոցով

Հաճախ բանավոր հարցումը ծառայում է որպես տնային առաջադրանքների ստուգման միջոցով՝ միավորային գնահատմամբ. սովորողները փակում են տետրերը և բաց դասագրքի օգնությամբ ներկայացնում և վերլուծում են իրենց կատարած տնային աշխատանքները: Դրա առավելությունը կայանում է նրանում, որ ուսուցիչը նման աշխատանք կազմակերպելիս նաև համոզվում է, որ սովորողը տնային հանձնարարությունը ինքնուրույն է կատարել:

Տնային աշխատանքը բանավոր ստուգելուց հետո սովորողներին տրվում է թեմայի վերաբերյալ մի քանի լրացուցիչ հարց կամ ուսուցչի կամ սովորողների կողմից, ապա գնահատում միավորային կամ ուսուցանող:

6. Բանավոր հարցում՝ խմբային, համագործակցային աշխատանքների կիրառմամբ

Խմբային և համագործակցային աշխատանքների կիրառմամբ բանավոր հարցումների անցկացումը հետապնդում է սովորողների հաղորդակցական, սոցիալական և համագործակցային կարողությունները զարգացնելու նպատակով:

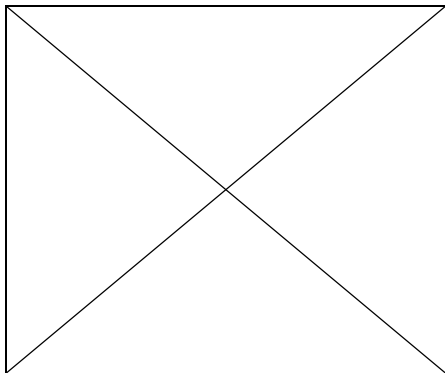
Ուսումնական գործընթացի անբաժանելի մասն են կազմում խմբային աշխատանքները:

Խմբային աշխատանքն ավելի արդյունավետ է դարձնում ուսուցման գործընթացը՝ նպաստելով համագործակցային և հաղորդակցական կարողությունների զարգացմանը:

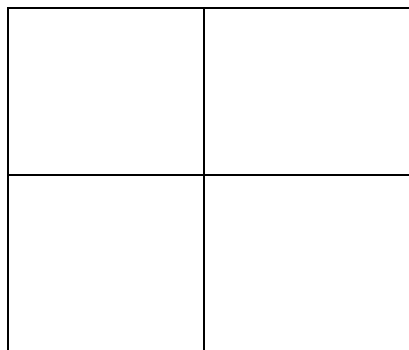
Օրինակ

1. Քանի՞ եռանկյունի կհաշվես
2. Քանի՞ քառակուսի կհաշվես

Պատկեր 1

Պատկեր 2

Դասարանը բաժանվում է խմբերի և ուսուցիչը առաջարկում է հաշվել, թե քանի եռանկյունի և քառակուսի են տեսնում պատկերներում: Աշխատանքի համար որոշակի ժամանակ է հատ-կացվում: Խմբերը պետք է նաև փորձեն գտնել հաշվարկը կատարելու որոշակի մաթեմատիկական ռազմավարություն: Ուսուցիչը բոլորի ներգրավվածությունն ապահովելու նպատակով, նախապես զգուշացնում է, որ խմբերի յուրաքանչյուր անդամ պետք է պատրաստ լինի ներկայացնելու իրենց խմբի աշխատանքի արդյունքը և, որ խումբը գնահատվելու է մեկ անդամի պատասխանի հիման վրա:

Բոլոր խմբերին լսելուց հետո դասարանը համեմատում է հաշվարկը կատարելու ընտրված տարբեր ռազմավարությունները և քննարկում դրանց արդյունավետությունը՝ փորձելով գտնել ամենաօպտիմալ եղանակը:

7. Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը

Խաղը՝ որպես տարրական դասարաններում կիրառվող տեխնոլոգիա, ուսուցչի աշխատանքի կարևորագույն բաղադրիչներից է: Դրա հետևողական օգտագործումն ուսումնական գործընթացն ավելի արդյունավետ դարձնելու հիանալի միջոց է: Խաղը սովորողին օգնում է ներթափանցել զարմանահրաշ աշխարհը, ուր բնության խորհրդավոր երևույթները, գերբնական ուժերը, երկնային ու երկրային արարածները համակցվում են իրական կյանքին: Այդ գործում նրան օգնում է ուսուցիչը: Նա ուղղորդում է սովորողին՝ այդ ճանապարհով ավելի վստահ քայլելու համար:

Խաղային տեխնոլոգիայի իրականացումն ու արդյունավետությունը պայմանավորված են մանկավարժի նախապատրաստական լուրջ աշխատանքով: Այս տեխնոլոգիան բավականին ճկուն է ու հեշտությամբ է հարմարեցվում տարբեր իրավիճակների: Մանկավարժը, ըստ սովորովի հետաքրքրությունների որոշում է՝ ինչը ինչպես անել:

Խաղային տեխնոլոգիաների կիրառումը լավագույն միջոցն է տարրական դասարաններում բանավոր հարցման կազմակերպման գործում, որովհետև խաղի ընթացքում ամենաթույլ սովորողն անգամ ոգևորվում է, ձեռքագատվում բարդություններից, դառնում անկաշկանդ: Կարելի է կազմակերպել բազմաթիվ դիդակտիկ խաղեր, որոնց ընթացքում ուսուցիչը ուշադրության կենտրոնում է պահում այն սովորողներին, որոնց ցանականում է գնահատել: Թվարկենք դրանցից ամենատարածվածները՝ «Շրջանաձև օրինակներ», «Թվաբանական դոմինո», «Մաթեմատիկական լոտո»:

Օրինակ՝ Ստուգելու համար, թե որքանով են սովորողները յուրացրել երկնիշ և եռանիշ թվերի հետ կատարվող գործողությունները (գումարում, հանում,

բազմապատկում, բաժանում), ուսուցիչը կարող է կազմակերպել «Շրջանաձև օրինակներ» խաղը, որի ընթացքում

տեսադաշտում է պահում այն սովորողների պատասխանները, որոնց ցանկանում է գնահատել:

Ուսումնական գործունեությունը չի ունենա անհրաժեշտ արդյունքներ, եթե այդ ընթացքում չգտնվի սովորողի ներաշխարհի թափանցելու բանալին: Այս տեսանկյունից խաղը սովորողի ներաշխարհի թափանցելու յուրատեսակ միջոց է: Այն հնարավորություն է տալիս ձևավորել որոշակի արժեքային համակարգ, լուծել դաստիարակչական բազմաթիվ խնդիրներ, զարգացնել ստեղծագործական մտածողություն: Իրեն հարազատ միջավայրում սովորողն առավել ակտիվ է, որովհետև նա դառնում է դեպքերի հետագա զարգացման կարևոր շարժիչ ուժ:

Տվյալ տեխնոլոգիայով դասը պետք է կազմակերպել այնպես, որ սովորողն առաջարկած իրավիճակին համապատասխան ստեղծի իր խաղը և զարգացնի այն ուսուցչի հետ փոխադարձ հաջորդական գործողությունների համակարգում: Պետք չէ դասը բաժանել ուսումնական մասի և խաղի: Հարկավոր է ուսուցանվող նյութին համապատասխան ստեղծել խաղային իրավիճակ, որի ակտիվ մասնակիցները կլինեն սովորողները, իսկ ուսուցիչը կստանձնի ղեկավարի և խաղն ուղղորդողի դերը: Խաղային իրավիճակներում անհամարձակ սովորողը իրեն լիովին ազատ է զգում: Նա ուղղակի խաղում է: Խաղը ստեղծում է աշխույժ, անկաշկանդ մթնոլորտ, որի ժամանակ տեղի է ունենում նյութի հեշտ և դյուրին ընկալում: Ի հաստատումն ասվածի՝ ներկայացնենք խաղային տեխնոլոգիայի կիրառմամբ դասի նկարագրություն:

Դասի պլան

Դասագիրք՝ <<Մաթեմատիկա-1>>/հեղինակ՝ Սոկրատ Մկրտչյան, Արամ Աբրահամյան, Սուրեն Իսկանդարյան
Դասարան՝ Առաջին

Դասի թեման՝ Երկնիչ թվից միանիչ թվի հանումը կարգային անցումով

Դասի նպատակը

1. Ձարգացնել սովորողների հաշվելու կարողություններն ու հմտությունները
2. Կատարելագործել առարկաները համեմատելու և համադրելու

կարողությունները

3. Աշակերտների մեջ ձևավորել հանդուրժողականություն, համագործակցություն, լսելու և օգնելու կարողություններ

4. Ապահովել միջառարկայական կապ

Ուսումնական նյութեր

1. Տնակ, ծառ
2. Անտառում բնակվող թռչունների և կենդանիների նկարներ ու զգեստներ
3. Հրաշագործ գլխարկ
4. Ցուցադրական թվեր
5. Գնահատման սանդղակ

Դասի տիպը՝ Նոր նյութի հաղորդման դաս

Դասի ընթացքը

Խթանում

Ուսուցիչն այս փուլում սկսում է կակիրճ ներկայացնել հեքիաթի բովանդակությունը:

Աշակերտները յուրաքանչյուր կենդանու կամ թռչնի մասին հանելուկներ են ներկայացնում և գուշակում են, որից հետո գտնում համապատասխան նկարները և պակցնում տնակի մոտ կամ ծառի վրա: Վերցնելով յուրաքանչյուր նկար և տեսնելով կախված թիվը փակցնում են տնակին: Վերջում բոլոր նկարները իրենց թվերով փակցվում են համապատասխան տեղերում:

Իմաստի ընկալում

Ուսուցիչը սովորողների օգնությամբ բացատրում է նոր դասը:

Որպես ֆիզիուլոդադար ուսուցիչը արտասանում է քառատող, իսկ սովորողները ցուցադրում են ձեռքի համապատասխան շարժումներ.

Ահա ծառեր, ահա թփեր,	Եթե քամին հանկարծ փչի,
Ես անտառ եմ բարեբեր	Իմ ծառերը մեղմ կճռճի:

Որպեսզի երեխաներն ավելի լավ հասկանան կարգային անցումով հանման գործողությունը, մեկնաբանելով լուծում են դասագրքի վարժությունները:

Կշռադասում

Այս փուլում ուսուցիչը կազմակերպում է <<Շոգեքարշ>> խաղը. երեխաներից կազմված գնացքը կանգնում է այն կայարանում, որի վրա ամրացված թիվը ուսուցչի բերած օրինակի պատասխանն է:

Վերջում կատարում են անրադարձ ու գնահատում:

Փորձը ցույց է տալիս, որ նյութի մատուցումը խաղային տեխնոլոգիայի կիրառման շնորհիվ դառնում է ավելի մատչելի ու չհոգնեցնող: Դասն անցնում է աշխույժ մթնոլորտում. յուրաքանչյուր սովորող զգում է իր դերակատարության կարևորությունը:

Եզրակացություն

Նշված աշխատանքների բնույթը պահպանելով, ուսուցիչը բացահայտում է սովորողի առաջադիմությունը, դժվարությունները, խոչընդոտները, բացթողումները, թերացումները, թերընթուսումները, ձեռքբերումները: Իրավիճակից ելնելով, տարբեր մեթոդներով ու հնարներով իրականացնում է հետադարձ կապ, որը համապատասխան վերլուծությունների, մեկնաբանությունների, դիտողությունների, խորհրդատվությունների քննարկումների միջոցով հազեցնում է թերությունների վերացման կամ շտկման գործողությունների:

Արդյունքում՝ մեթոդամանկավարժական տարբեր մեթոդների ու տեխնոլոգիաների արդյունավետ կիրառումը ուսուցչին հնարավորություն է տալիս հաղթահարել բոլոր խոչընդոտներն ու դժվարությունները և համակողմանիորեն նպաստել, ինչպես սովորողների գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների չափորոշչային նվազագույն պահանջների ապահովմանն, այնպես էլ նրանց ուսումնական առաջընթացի խթանման ու ընթացիք առաջադիմության բարելավմանը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Լ. Ալեքսանյան, Ն. Թորոսյան <<Կյանքի հմտությունների ինտեգրված ձեռնարկ միջին դպրոցի ուսուցիչների համար>>

2. Ս. Հակոբյան, Վ. Վոսկանյան, Ռ. Ստեփանյան <<Մաթեմատիկայի ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման, վերապատրաստման դասընթացների ուղեցույց>>

3. Նախաշավիղ 5.2012